

Försvarsmakten stärker egen förmåga av tunga transporter

Försvarsmaktens logistikchef Claes Isoz tar i hand med Volvo Lastvagnars VD Stefan Strand flankerade av Henrik Avasalo och Peter Rönnlund Foto: Annika Stenman, FMLOG TpE

Försvarsmaktens ökade behov av landsvägstransporter under senaste året har resulterat i ökat behov av antalet dragbilar och trailers.

Därför har avropsavtal tecknats med Volvo Hyrlast och Scania Sverige AB. Under våren 2023 levererades de första fordonsekipagen från Volvo Hyrlast till Transportenheten vid FMLOG.

Ekipagen finns nu på flera orter över landet, där Försvarsmaktens specialtransporter är placerade. Rekrytering av chaufförer har pågått parallellt.

Kort leveranstid var avgörande för Försvarsmakten i det här avropsavtalet och det har leverantören uppnått, så jag känner mig väldigt nöjd, konstaterar Försvarsmaktens logistikchef Claes

Isoz. Nu har vi initialt utökat Försvarsmaktens operativa förmåga avseende tunga transporter.

Mer om bakgrunden till avtalet och hur det ska följas upp kan du läsa om på sidan 3.

Trevlig läsning och God Jul och Gott Nytt År / Redaktören

ORDFÖRANDENS SPALT

Vi kan snart lägga 2023 bakom oss och börja blicka framåt mot 2024, men först så är det värt att reflektera över året som gått.

I Försvarslogistikklubben så har vår verksamhet varit en del på sparlåga och vårt stora arrangemang som var planerat till i början av oktober beslöt vi att skjuta till nästa vår. Trots det så ha en hel del intressanta saker skett under året. Värt att nämna är den

väldigt intensiva debatten om försvar i allmänhet och logistik i synnerhet som pågått och fortfarande pågår som vi inte har sett på väldigt lång tid.

Sedan februari 2022 efter Rysslands anfall mot Ukraina så har vardagen fått en helt ny vändning. Allt är inte nytt men betydelsen av vad vi gör varje dag har blivit väldigt tydligt. De stödjande resurserna i form av den logistik som levereras av alla inblandade parter är avgörande både för Försvarsmaktens tillväxt som för genomförandet av stödet till Ukraina.

Sveriges process att bli fullvärdiga medlemmar i Nato har nog uppfattats som betydligt mer utdragen än vad vi inledningsvis hade trott. Men det till trots så arbetar vi fokuserat för att göra inträdet så smidigt som möjligt och inom det området pågår det en rad olika aktiviteter för att säkerställa att vi till fullo kan ingå i Nato från dag ett. Inte minst berör det oss inom logistiken.

I väntan på att inträdet ska ske så pågår nu flera olika arbeten parallellt inom ramen för andra samarbeten som FISE med Finland och inom det nordiska försvarssamarbetet NORDEFCO där det sker arbete med frågor kring etableringen av ett nordiskt logistiknätverk som ska ha förmågan till obegränsade flöden mellan länderna till stöd för militära operationer. Vi kan nu notera ett påtagligt ökat intresse av dessa samarbeten och viljan finns nu för att verkligen åstadkomma reella resultat inte minst inom logistikområdet.

Hoppas detta nummer kommer att bereda er intressant läsning och en bild över vad som nu sker inom logistikområdet i Försvarsmakten. Jag kan försäkra er att det är inte lite. Med det så önskar jag alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År så ses vi på klubbens arrangemang under nästa år.

Eder Ordförande

Claes Isoz
FM Logistikchef

ÖB råd

Innebörden för logistiken i Försvarsmakten

Den 6 november i år så lämnade ÖB sitt militära råd till regeringen rörande hur myndigheten ser på utvecklingen av försvaret. Till skillnad från det råd som lämnades förra hösten har det denna gång tagits hänsyn till att kriget i Ukraina pågår och att Sverige har sökt medlemskap i försvarsalliansen Nato. Utgångspunkten för rådet är det säkerhetspolitiska läget och hur det bedöms fortsatt utvecklas där hotbilden utgörs av att Ryssland, under överskådlig tid, utgör ett militärt hot samt att svensk säkerhetspolitik måste beakta risken att Rysslands krig mot Ukraina kan eskalera till ett

angrepp mot andra stater.¹

För Försvarsmaktens utveckling har ett medlemskap i Nato en betydande påverkan och sedan vi efter att ha ansökt om medlemskap fått statusen invitee i alliansen så har vi inom flera områden arbetat aktivt med förberedelserna för ett fullvärdigt medlemskap och vår kunskap har succesivt ökat rörande vad som kommer att krävas av oss som medlem. Detta har lett till att myndigheten bland annat har påbörjat åtgärder för att möjliggöra integrering i Natos integrerade luft- och robotförsvar (IAMD)², utbyte av

elektronisk information samt deltagande i Natos gemensamma aktiviteter för avskräckning och försvar. Redan pågående uppbyggnad av logistikfunktionen och större lagernivåer i form av exempelvis drivmedel skapar bättre förutsättningar för världsstödet och Försvarsmaktens förmåga att verka i alliansen.³

Försvarsmakten har också påbörjat planering för att hantera de interimistiska förmågemål (ICT) som Sverige tilldelades i samband med försvarsministermötet den 14-15 februari 2023.⁴ De interimistiska förmågemålen in-

nehåller såväl kvantitativa mål kring bl.a. antal krigsförband, liksom kvalitativa mål rörande vilka förmågor krigsförbanden ska ha. Vilka krav och målsättningar Sverige ska kunna stå upp mot kommer att utvecklas vidare och det pågår även ett omfattande arbete inom Nato att förändra styrningen för hur alliansen ska utveckla sina förmågor. Det kommer även att påverka oss och bedömningen är att kommande förmågemål kommer att innehålla en betydande ambitionshöjning och tydligare koppling till de regionala försvarsplanerna inom alliansen. Några av de viktigaste områdena är; förmågan till ledning, Natos integrerade luft- och robotförsvaret samt logistik.

Sammantaget, om ÖB militära råd blir verklighet, så innebär det en i grunden förändrad utveckling av Försvarsmakten i jämförelse med FB 20. Det innebär inte att krigsförband och förmågor helt förändras men det innebär en betydande förändring i sekvensering och prioritering. De som står beskrivet i rådets öppna delar handlar även främst om skillnader från tidigare beslut.

Sedan tidigare när det gäller utvecklingen av logistiken så pågår ett omfattande arbete med att

höja kapaciteten inom Försvarsmaktens Markverkstäder vad avser personal och infrastruktur och det samma gäller även inom de verksamheter som FMLOG hanterar. Det pågår även ett relativt omfattande arbete med översyn av förordningar, regler samt arbetsmetoder och processer inom området. Denna utveckling kommer att fortsätta och det som nu ytterligare lyfts fram med större tydlighet är att logistik utvecklas genom anpassning till övriga krigsförbandens tillväxt och Natos förmågemål. Rent konkret innebär det att åtgärder vidtas för att utveckla det nationella logistiknätverket⁵ och för att kunna ansluta detta till angränsande länders nätverk. Nya förmågor och förbandstyper utvecklas i syfte att förstärka förmågan till världlandsstöd. Den operativa sjukvårdsförmågan anpassas mot Natos förmågemål och utvecklas mot tre fältsjukhusbataljoner och två sjukhuskompanier. Pågående uppbyggnad av lagernivåer fullföljs genom anskaffning av militärspecifika läkemedel, livsmedel, drivmedel och ökad lagerhållning av ammunition och reservdelar. Som en följd av denna uppbyggnad kommer en relativt omfattande infrastrukturell satsning för att möta behoven.

Sammanfattningsvis innehåller

ÖB militära råd en i grunden förändrad utveckling av försvarsmakten som ett svar på det försämrade omvärldsläget och det pågående ryska anfällskriget mot Ukraina och Sveriges stundande medlemskap i försvarsalliansen Nato.

Claes Isoz
FM Logistikchef

Noter

- 1) Överbefälhavarens militära råd – Svensk försvarsförmåga inom ramen för Natos kollektiva försvar, FM2023-23092:14, sidan 2
- 2) IAMD - Nato Integrated Air and Missile Defence.
- 3) Överbefälhavarens militära råd – Svensk försvarsförmåga inom ramen för Natos kollektiva försvar, FM2023-23092:14, sidan 5
- 4) Special Nato Defence Planning Capability Review 2023 and Nato Interim Capability Targets 2023 for Finland and Sweden, FM2022-19460:14, 2023-03-16
- 5) Försvarslogistiknätverket är en delmängd av försörjningslandskapet och består av noder (exempelvis hamnar, flygfält, baser och terminalplatser) och förbindelselinjer mellan dessa.

Från första sidan.

Under 2022 fick FM TPE i uppdrag att undersöka möjligheterna till att utveckla FM egen förmåga till transporter. Det diskuterades olika lösningar bl.a att skapa en pluton med GSS-K (anställda soldater). Detta skulle dock ta tid innan en sådan organisation skulle vara på plats.

C TPE, övlt Peter Rönnlund föreslog i samband med ett möte med BG Claes Isoz en lösning

med civilanställda chaufförer och att ta in dessa i den befintliga strukturen på FM SpecTransportavdelning. Utöver detta förhyra fordon från VOLVO och eller SCANIA på de befintliga avtalen.

LOG C tyckte att iden var en bra och framkomlig väg och gav C TPE uppgiften att påbörja.

TPE påbörjade rekrytering och upprättade förmågan genom dels förhyrda dragbilar med trailer

och genom extra tilldelning av nylevererade rullflaksväxlare.

IOC var intaget innan första kvartalet 2023, vilket rapporterades till LOG C samma dag.

Detta utvärderas efterhand och under kv1 2024 tittar man på om det har varit rätt typ av fordon om det ska utökas eller förändras på något sätt.

Peter Rönnlund
C FM TPE

NATO Industry Forum

Den 24-25 oktober gick NATO Industry Forum av stapeln i Stockholm. Regeringen gav i våras Försvarets Materielverk i uppdrag att på Sveriges vägnar stå som värd för detta evenemang som samlar ledare från Natos medlems- och partnerländer och försvarsindustrin. Det var första gången som forumet arrangerades av ett partnerland och totalt deltog närmare 800 personer under dessa två dagar. Nato-Industry Forum är det viktigaste evenemanget som på en strategisk nivå stödjer Nato och försvarsindustrins engagemang. Temat för 2023 års upplaga var "Addressing the New Strategic Reality Together". Forumet baserades på de beslut som fattades av stats- och regeringschefer vid toppmötet i Vilnius den 11-12 juli i år.

Under de två dagarna samlades industrichefer, politiker, högre civila och militära befälhavare från Nato och nationella tjänstemän, såväl som ledare från andra institutioner, för att dela med sig av sina tankar och insikter om det nya strategiska landskapet. På programmet stod bland annat punkter som standardisering, industrisamverkan, miljöhänsyn och framtidssäkring av kritiska leveranskedjor.

Inledningstalare var FMV:s generaldirektör Göran Mårtensson som bland annat talade om vikten av standardisering och att minska nationella särkrav – dels för att snabba på produktionen, dels för att öka interoperabiliteten. Natos roll i detta är kritisk, och här betonade Göran Mårtensson att Sverige står väl rustade för ett inträde i alliansen. Vidare betonades att Sverige producerar ett unikt utbud av försvarsmateriel och att vi befinner oss i teknikens framkant på

många områden. Som ett relativt litet land hade det varit omöjligt att uppnå detta utan ett nära samarbete med stora och små företag inom både försvarssektorn men även civila teknikföretag.

Den andra dagen inleddes av försvarsminister Pål Jonsson som talade om Sveriges framtida bidrag till Nato, vad vi kan lära oss av kriget i Ukraina och hur vi ska gå tillväga för att gemensamt stärka den försvarsindustriella basen. Han betonade bland annat hur viktigt det är att vi höjer innovationsförmågan genom att göra det enklare att integrera ny teknik i försvarsmateriel.

Näst på scen stod Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg, som inledde med att rikta ett stort tack till värdlandet. Han konstaterade att han ser fram emot att välkomna Sverige som fullvärdig medlem, och att det kommer göra Nato starkare och Sverige säkrare. Därefter lyfte han tre huvudanledningar till varför det idag är extra viktigt med ett välfungerade samarbete

mellan Natos medlems- och partnerländer och industrin – för att kunna stötta Ukraina, för att kunna stärka Natos avskräcknings- och försvarsförmåga, samt för att kunna bibehålla det tekniska övertaget.

En av huvudtalarna under den andra dagen var Ukrainas minister för strategisk industri, Oleksandr Kamyshin, som avslutade morgonens öppna programpunkt. Likt de föregående talarna betonade han vikten av en ökad produktion av försvarsmateriel; "This is a war of warehouses", som han konstaterade. Han passade även på att tacka för det stöd som landet fått, samtidigt som han uppmanade deltagarna att inte underskatta den fortsatta faran med Rysslands invasion av Ukraina.

Efter två dagar fyllda av konstruktiva panelsamtal och dialoger avslutades forumet på eftermiddagen den 25 oktober.

Kristina Himmelstrand
FMV

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg talar vid NIF i Stockholm

PrognosVerktyg Logistik (PVL)

Inledning

Det har vid flera tillfällen i denna tidning informerats om utvecklingen av PVL. Senast i tidning nr 1 2014 då PVL version 1.0 överlämnades till Försvarsmakten. Syftet med denna redovisning är att beskriva hur PVL version 2.5 idag används inom ramen för den omfattande upprustning av Sveriges försvar som inletts där dimensionering av logistiken spelar en stor roll.

FMV:s erfarenheter av logistisk analys går långt bak i tiden ända till 1970-talet. En del frågor kan härledas t o m till 1950 talet. På varje underhållsavdelning fanns det utpekade kompetensgrupper för logistisk analys. Dessa var inriktade mest på tekniska materielsystem och deras underhåll. Sedan FMV genomgått ett flertal omorganisationer har verksamheten inom logistisk analys koncentrerats till en grupp vid FMV Log.

Det är viktigt att notera att denna verksamhet sker på uppdrag från

Försvarsmakten med målet att bidra till dess operativa förmåga för förband och system.

Det övergripande syftet med att bedriva logistisk analys är att kunna erhålla så mycket militär förmåga som möjligt för en given resurs. Verksamheten kan därmed dimensioneras så behov uppfylls där det finns brister eller reduceras där det finns överskott. Begreppet Logistisk analys, såsom det kommit att utvecklas på FMV, handlar om att bedriva verksamhet kring analyser, utveckling av metoder och datorverktyg samt att upphandla leverantörer med rätt kompetens. Området är grovt sett indelat i två inriktningar: Den ena avser analys av de militära förbandens förmågor. Detta har under flera år manifesterats i det som kallas metoden Prognosverktyg Logistik (PVL) som FMV fick ansvaret för omkring 2006.

Den andra inriktningen är fokuserad på materielsystemens kapacitet att upprätthålla goda och

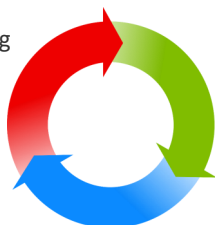
väl avvägda prestanda, så att de i förbanden ingående materielsystemen uppfyller militära och operativa krav. Detta förgrenas i sin tur i verksamheter kring driftsäkerhet (DS), livscykelkostnadsanalys (LCC, Life Cycle Cost) och Total Cost of Ownership (TCO). Området är komplext och angreppssätten varierar m a p problemställning och materielsystem. Det har kopplingar till underhållsberedning (t ex ILS, Integrated Logistic Support m fl. begrepp) och LCM (Life Cycle Management). Andra kopplingar är Systems Engineering, Logistics Engineering, diverse industristandarder m m. Området förekommer i många olika akademiska discipliner såväl som många processer inom både försvars- och civil industri. Logistisk analys utgör ett klassiskt kompetensområde på FMV.

Verksamheterna inom logistisk analys har inom sig likheter och skillnader. De kan omfatta direkt analysstöd till FM, analysstöd

Analysverksamhetens dynamik

DEFINITION

- Problemställning
- Scenario
- Antaganden
- Indata

DISKUSSION

- Slutsatser
- Lärdomar, ifrågasättanden
- Ev. förändringar av analysen

Analys med stöd av DS, LCC, TCO och logistisk analysmetodik

- Olika detaljeringsgrad
- Stöd av datorverktyg

BESLUT

- Plan
- Inriktning
- Budget
- ...

- Analysmetoderna stöder växelverkan mellan antaganden och slutsatser, "Vad händer om?..."
- Ofta måste analys hjulet rulla flera varv på vägen mot beslut

vid upphandling av materielsystem, utveckling, utbildning m.m. Analys av förbandens och materielsystemens logistiklösningar, identifiering av kostnadsdrivare och kostnadseffektivitet utgör andra exempel. Tidsperspektiven är framåtsyftande, ”vad händer om...” är en typisk frågeställning. Scenario- och driftprofiler, logistisk organisation och underhåll är centrala komponenter. En viktig beståndsdel är att kontinuerligt granska, definiera och anpassa data så att beräkningarna ger rimliga och relevanta analysresultat. Talesättet ”Indata styr metoden” är ett honnörsord i sammanhanget.

Analysverksamhet bör bedrivas kontinuerligt och fokuserat och ger underlag och inriktningar för sunda och väl genomtänkta beslut. De brukar benämnas som sk ”Bottom Up” metoder. Området utgör en del av det som kallas Operationsanalys (OA), internationellt Operational Research (OR) som har starka traditioner bl. a inom forskningsvärlden. Figuren nedan visar en typisk

arbetsgång vid en logistisk analys.

Figuren på föregående sida visar en typisk arbetsgång vid en logistisk analys.

Logistisk analys av militära förband, Metoden Prognosverktyg Logistik (PVL)

PVL är ett stöd för att bedriva logistisk analys av militära förband och används i utredningar, studier och ibland även förbandsövningar. En central utgångspunkt är att analysera behov utgående från den militära insatsens genomförande. PVL är främst avsedd att kunna nyttjas vid dimensionering av förband och planering inför en insats, men även vid funktionsutveckling av militära förmågor m.m. Metoden PVL bygger vidare på dess föregångare Bermus/Berra som utvecklades inom försvaret på 90-talet. Den tekniska delen av metoden Prognosverktyg Logistik (PVL) består av ett datorverktyg (datorprogram) och dess norm- och grunddatabas framtagen i datorverktyget NormData-

Generator (NDG). I texten nedan beskrivs huvudsakligen det arbete som bedrivs då datorverktyget PVL är involverat.

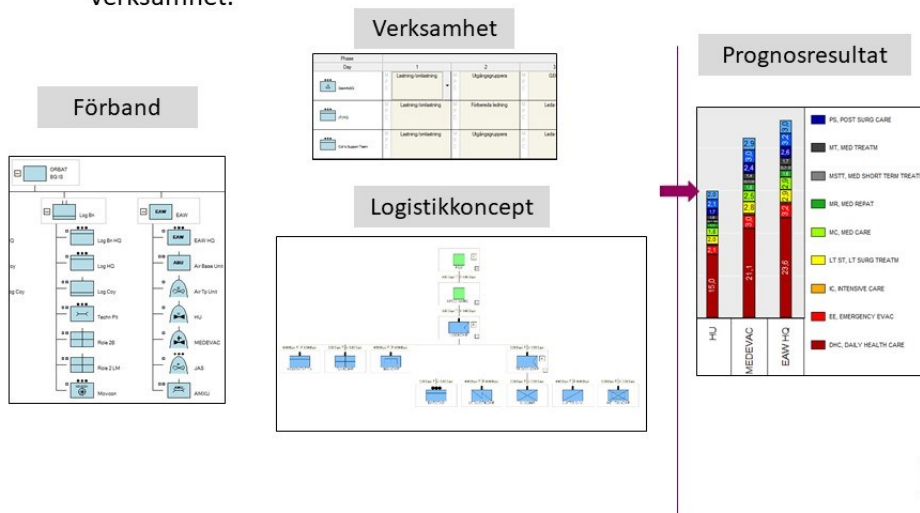
Analysen i PVL utgår från tre perspektiv: förbandet inklusive dess materiel och personal, dess verksamhet och hur logistiken för detta är organiserad. Grunden är att den verksamhet (scenario) förbanden bedriver under en viss tid och de genererade behov som behöver täckas. Med scenariot som grund genomför PVL en beräkning från vilken det går att redovisa en stor mängd resultat vad gäller förnödenhetsförsörjning, teknisk tjänst samt hälso- och sjukvård. Till detta kan försörjnings-, sjukvårds- och reparationskoncept beskrivas liksom miljöfaktors inverkan (tidpunkt på året, infrastruktur, styrkerelationer m m). Figuren nedan visar de olika perspektiv metoden PVL arbetar utifrån.

Figuren nedan visar de olika perspektiv metoden PVL arbetar utifrån.

För att tröskeln för att påbörja en analys ska vara så låg som möj-

Metoden Prognosverktyg Logistik (PVL)- tre perspektiv

- PVL är en metod och ett verktyg för att beräkna behovet och förbrukningen av logistiska resurser för militära förband för en viss verksamhet.

Figuren visar de olika perspektiv metoden PVL arbetar utifrån

ligt har verktyget PVL ovan nämnda databas (NDG) som förser beräkningarna med grund- och normdata. Grund- och normdata utgörs av schabloner med en omfattande och komplex struktur. Den innefattar bl. a beräknade resursförbrukningar på lägsta nivå, aggregering till högre förbandsnivåer, skalningsfaktorer m m. Arbetet med utveckling och framtagning av grund- och normdata sker kontinuerligt i PVL-projektet.

En analys påbörjas i regel genom att användaren tillför scenariobeskrivningar kring förbandsinnehåll, verksamhet och logistikkoncept. Med användare menas här den personal, i regel inom FM, som vill använda metoden PVL för något syfte. Den som rent tekniskt arbetar i verktyget PVL är en operatör från ett konsultföretag som har specifik kompetens för metoden PVL. Arbetet bedrivs ofta som ett samarbete mellan sakkunniga inom PVL-projektet och användare från FM eller annan intressent. Analyser kan ske på den nivå användaren definierar, från FM.nivå ned till enskilt förband. Rent tekniskt går

det i PVL att analysera ned till plutonsnivå.

Efter att den iterativa delen i en analys är klar och utfallen kan anses relevanta kan resultaten bl. a nyttjas för:

- Beräkning av behov av ersättningsförmådenheter och personalersättning
- Bedömning av logistikkedjans förmågor (logistiknoder, sjukvårdskedjan m.m.)
- Överse om befintliga förmådenheter räcker för planerad verksamhet
- Efter analys - beslut om anskaffning och förrådshållning
- Kravställa stöd från civila myndigheter t ex sjukvårdsresurser
- Kvantifiera stöd som FM behöver från det civila samhället

Andra exempel på resultat är förbrukning och uppskattningar för t.ex:

- Ammunition
- Drivmedel
- Förplägnad
- Skadade och stupade
- Behov av reparationstimmar
- Behov av sjukvårdsförmåga, förmådenheter och läkemedel

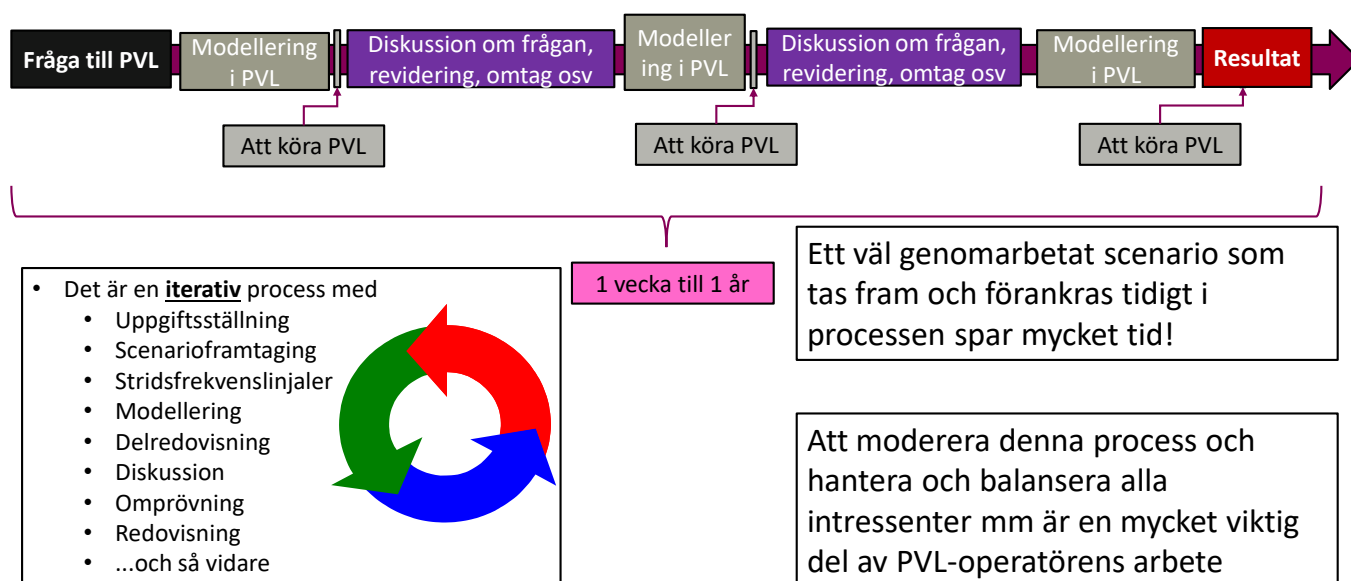
- Hur många som vid varje dygn finns disponibla för förbandschefen och omvänt hur stort personalersättningsbehov som uppstår
- Belastning i olika knutpunkter (noder) t ex hur mycket förmådenheter skall flöda genom en utlämningsplats eller hur många skadade kommer flöda genom en förbandsplats.

PVL kan presentera en mängd olika resultat och utgör ofta ett startskott för att generera åtgärder på olika håll, t ex att se till att resurserna räcker till det som planerats eller att logistikorganisationen klarar av att försörja med den mängd logistiskt stöd som krävs.

Om datorverktygets PVL:s användning

PVL är och förblir ett prognosverktyg, som beräknar behov och förbrukning för en given situation – och den efterföljande analysen är det viktigaste instrumentet för motiverade slutsatser och beslut om åtgärder. PVL är inte heller ett ledningssystem ihopkopplat med andra system. Metoden PVL ägs av svenska staten

”hur lång tid tar det att köra PVL?”

Figuren försöker belysa varför det kan upplevas som att beräkningar i PVL tar tid

som har de kommersiella rättigheterna. FMV är ägarföreträdare och FMV Log ansvarar för utveckling och förvaltning samt upphandling av leverantör med specifik kompetens.

Att genomföra en beräkning i PVL tar kort tid, upp till några minuter. Däremot tar det i regel längre tid att bygga upp analysmodellen med förband, stridsfrekvenslinjal, logistikkoncept och övriga förutsättningar. Det sistnämnda avser främst den tid det tar för användaren att arbeta fram det scenario inklusive förutsättningar som ligger till grund för att en PVL-beräkning ska kunna genomföras. Efter den första beräkningen vidtar i regel diskussioner, behov av ändringar och justeringar osv.

Bilden på föregående sida visar att beräkningsprocessen i sig är kort men att det är diverse förutsättningsskapande arbete som kräver mest tid.

Om metoder och modeller

FMV har tillgång till ett flertal metoder och modeller för att ge

nomföra logistisk analys. Hela skalan förekommer från egenutvecklade modeller till licens för användning av kommersiella metoder med tillhörande programvaror. Flera av metoderna som används är matematiskt och analytiskt avancerade och det kan utgöra ett heltidsarbete enbart att arbeta i en av dem. Även internationellt finns det många andra metoder och datorverktyg både för militär och civil användning. Nato har kartlagt och redovisar i rapporten ”SAS 132 Models and tools for Logistics Analysis” över 70 modeller och verktyg som används i olika Natonationer varav några har svenskt ursprung.

Generellt sett är data och funktionalitet i analysverktygen separerade vilket skiljer dem från s.k. IT-system avsedda för t ex resursredovisning och orderhantering, men de kan förses med underlag från sådana. Den skillnaden är principiellt viktig och analysverktygen ska ur den aspekten jämföras med Word och Excel, där själva verktygen är öppna medan innehållet i en fil kan vara

sekretessbelagt. Distinktionen har stor betydelse för att FMV och FM ska arbeta med rätt frågor, inte minst avseende sekretess och auktorisation.

Avslutning

Verksamheterna inom Logistisk analys befinner sig i gränslandet mellan forskning, utveckling och tillämpningar. Internationellt är det inte ovanligt att den bedrivs på militära forskningsinstitutioner. Det är viktigt att poängtera att varje metod, modell eller programvara är föremål för ständig förändring och utveckling och har olika fokus beroende på vilket problem som analyseras. En del metoder försvinner och nya tillkommer över tid.

Göran Berg m fl

FMV Log V Led

Den här redovisningen är ett extrakt ur FMV Rapport: PM-Om Logistisk analys på FMV, 2023-11-22, 23FMV518-11

Kriget i Ukraina – osäkerhet

Det enda vi vet med säkerhet, är att allt är osäkert. Att lyckas är konsten att misslyckas utan att det märks, något som karaktäriserar hur det ryska agerandet i Ukraina beskrivs från officiellt håll: enbart framgångar och inga motgångar. Verkligheten är en helt annan och sannolikt lär kriget inte vara över i närtid.

Vad som sker i Ukraina bevakas och rapporteras relativt väl av media, både svensk och utländsk. Att rekapitulera händelseutvecklingen under 2023 är mindre meningsfullt, varför denna artikel istället lyfter fram och belyser några intressanta företeelser under senare tid.

DEN UKRAINSKA MOTOFFENSIVEN

Den 4 juni inleddes Ukrainas motoffensiv och dessförinnan var spekulationerna om denna många. Det gällde såväl tidpunkten för dess inledning som möjliga anfallsriktningar. Spekulationerna bidrog till att trissa upp förväntningarna, vilket lett till kritik när motoffensiven väl inleddes men inte nått de framgångar som olika bedömare förväntat sig. Det är en kritik som till del kan anses vara obefogad och sannolikt grundad på okunskap om hur det ryska försvar som byggts ut sedan sommaren 2022 gestaltar sig. Inte minst har de omfattande ryska mineringarna

och avsaknad av understöd från luften bidragit till det låga tempo. Från rysk sida häcklas motoffensiven och Putin karaktäriserade 15 oktober den som misslyckad.

En förutsättning för att kunna inleda motoffensiven har varit att utlovad västlig krigsmateriel, inte minst stridsvagnar och pansarskyttefordon, nått Ukraina och integrerats i förband. Där ibland finns svensk materiel i form av bl a stridsvagn 122 och stridsfordon 90. Dessa har också satts in i striderna och intill början av oktober ska också två, möjligen tre, stridsvagn 122 ha

skadats/slagits ut. Det är något som man i ryska media gottat sig åt, bl a under rubriken ”20 % av de svenska stridsvagnarna utslagna”. En stridsvagn 122 ska dock ha bärgats och bedöms vara under reparation. Såvitt känt har ett stridsfordon 90 skadats och tagits som krigsbyte samt visats upp för bl a den ryske försvarsministern.

Motoffensiven föregicks av, samt åtföljs även av, ukrainska attacker med bl a HIMARS mot mål på djupet som staber, flygbaser, ammunitions- och drivmedelsupplag. Detta uppges av några källor ha lett till att man på rysk sida tvingats att hushålla med artilleriammunition. Därtill kommer också den ukrainska artilleribekämpningen, som uppenbarligen varit framgångsrik.

Inledningen av motoffensiven sammanföll också med att ryska frivilligförband på ukrainsk sida ånyo trängde in i Belgorod oblast, samt sprängningen av Kakhovkadammen 6 juni. Om frivilligförbandens agerande var samordnat med motoffensivens inledning i syfte att binda och avleda ryska förband har ej kunnat fastställas, men kan inte uteslutas. Vad gäller sprängningen av Kakhovkadammen torde Ryssland bära ansvaret och den tros ha syftat till att omöjliggöra eller försvåra ett ukrainskt anfall över Dnjepr söder om dammen.

Motoffensiven pågår i skrivande stund i två riktningar, Bachmut och i Zaporizjzja oblast, med begränsade terrängvinster som per dag kan mätas i hundratals meter och inte kilometer. Samtidigt intensifierade den ryska sidan i början av oktober anfallen i anslutning till Avdiivka där striderna medio oktober har varit som mest intensiva. Vilken sida som där har initiativet är oklart, men från ukrainsk sida hävdas att de

ryska styrkorna tillfogats betydande förluster.

DRÖNAR- OCH ROBOTATTACKER

Från mitten av augusti har de ukrainska drönar- och robotattacker mot ryska mål intensifierats och enligt en källa hade intill början av september mer än 190 dylika attacker genomförts under året. Dessa ska ha slagit ut eller skadat mer än 24 luftfarkoster och inneburit att flygplan ur det strategiska bombflyget ombaserats till Murmansk-området samt att olika skyddsåtgärder vidtagits. Bland annat gäller det nätkonstruktioner och utplacering av bildäck på vingar och flygkropp, något som uppges kunna vilseleda drönarnas mål sökare. Dessutom har fartyg ur Svartahavsmarinen ombaserats från Sevastopol till Novorossijsk.

Den ukrainska floran av drönare, eller obemannade farkoster är omfattande vad gäller obemannade flygande och marina farkoster. En av de mer udda är den australiensiska drönaren av kartong som har begränsad räckvidd, men är svår att upptäcka med radar.

Vissa av attackerna har också varit spektakulära;

- 30 augusti skedde en attack mot en flygbas i anslutning till Pskov, d v s nära gränsen till Estland, varvid australiensiska kartongdrönare användes, vilka uppges ha startats från ryskt territorium.
- 13 september attackerades Sevastopol varvid ett landstigningsfartyg och en ubåt skadades /slogs ut.
- 20 september anföll Ukraina en lednings-/sambandscentral på Krim tillhörig Svartahavsmarinen.
- 22 september angreps Svartahavsmarinens stab i Sevastopol där det uppgavs att chefen för Svartahavsmarinen om-

kom i attacken. Det motsägs av de filmsekvenser som publicerats efter attacken i vilka amiralen uppträder.

UTVECKLING FRAMÅT

På kort sikt är tre företeelser av intresse;

- Den ukrainska motoffensiven och dess fortsättning.
- Fortsatta ukrainska drönar- och robotattacker.
- Fortsatta ryska drönar- och robotattacker.

Här måste man beakta de rykten som cirkulerat bland ryska källor under senare tid om möjligheten av en ny mobilisering och en rysk större offensiv. Från officiellt håll hävdas att en ny mobilisering inte är aktuell och sannolikt är det så med tanke på erfarenheterna av mobiliseringen i september 2022 samt presidentvalet 2024. En rysk större offensiv ter sig mindre sannolik då Ryssland i nuläget inte bedöms ha förmåga att genomföra en dylik.

Om den ukrainska motoffensiven avstannar eller leder till framgång återstår att se. Ett avstannande skulle kunna vara en följd av dåligt väder, höst med regn och menföre, eller att anfallskraften uttömts. Detta kan leda till ett ställningskrig i likhet med vintern-våren 2022–2023.

De ukrainska drönar- och robotattackerna tros fortsätta med fler spektakulära val av mål på ryskt territorium och på Krim.

Även de ryska drönar- och robotattackerna bedöms fortsätta och då, som under förra vintern, med ukrainsk infrastruktur för el- och vattenförsörjning som mål, och i syfte att bryta motståndsviljan.

På längre sikt är frågan när och hur kriget kan sluta. Här varierar bedömningarna från allt mellan våren 2024 till om tio år. Föl-

jande alternativ kan ses för hur konflikten kan sluta:

- Ukrainsk seger – de ukrainska krigsmålen uppnådda.
- Rysk seger – de ryska krigsmålen uppnådda.
- Förhandlingslösning – till följd av påtryckningar eller utmattning.
- En frusen konflikt – som under perioden 2015–2022.
- Eskalation – Belarus tar aktiv del, kärnvapen.

Idag ter sig inget av dessa alternativ mer sannolikt än det andra

och det finns en osäkerhetsfaktor i sammanhanget. För att citera Bernard Shaw, ”Gamla män är livsfarliga. Framtiden är dem likgiltig”. Det är något som gäller både mannen i Kreml och en nygammal amerikansk president i Vita Huset efter presidentvalet 2024. Till detta kommer utvecklingen i Mellersta Östern, valresultatet i Tjeckien samt val under 2024 i flera östeuropeiska länder och utfallet av dessa. Sammantaget kan detta leda till ett minskat eller avbrutet västligt

stöd till Ukraina med de konsekvenser som detta för med sig.

Jörgen Elfving

Överstelöjtnant och tidigare bl a chef för arméns underrättelse-skola.

Artikeln är tidigare publicerad i Allmänna försvarsföreningens tidskrift Vårt Försvar nr 4-2023. Författaren och redaktionschefen för Vårt Försvar har givit tillstånd för återpublicering i Försvarslogistiknytt

Försvarslogistikklubbens seminarium 2024

Det planerade seminariet i höstas ställdes in av styrelsen på grund av några sent uteblivna föredragshållare. Istället beslutades att flytta fram genomförandet till torsdag eftermiddag den 15/2, 2024. Platsen blir Sverigesalen på Försvarshögskolan, Drottning Kristinas väg 37, Stockholm. Seminariet börjar med registrering kl 1130 och avslutas kl 1700.

I början av januari kommer inbjudan att sändas ut med mail till medlemmar, som har anmält mailadress.

Programmet i stort

Syftet med seminariet är att belysa utvecklingen av försvarslogistik och försörjningsfrågor inom totalförsvaret med utgångspunkt i försvarsbeslut 2020 och i skenet av Rysslands invasionskrig i Ukraina samt Sveriges kommande medlemskap i NATO.

I genomgångar och diskussioner förutsätts att Sverige planerar och anpassar verksamheten tillsammans med andra nationer och inom ramen för att vara medlem i NATO.

Hotbilder och möjliga konflikter ska så långt möjligt utgå från situationer och förhållanden som bedöms bli aktuella, med de möjligheter och krav som föranleds av att Sverige ingår i försvarsalliansen NATO.

Rubriken för seminariet är:

Logistikförsörjning i en tillväxt försvarsmakt och ett vidareutvecklat totalförsvaret med Sverige som en del i NATO.

Seminariet genomförs med fem föredragningar och en avslutande paneldiskussion. Föredragande blir ställföreträdande chefen för Försvarsstaben och ställföreträdande chefen för Operationsled-

ningen samt Försvarslogistikchefen i Högkvarteret. Därutöver kommer den under hösten slutförda utredningen angående ”En modell för svensk försörjningsberedskap” att belysas samt samordning inom totalförsvaret med tyngdpunkt på försörjning och transporter.

Avslutningsvis

Som framgår ovan, är det ambitionen att fokusera seminariet på konsekvenserna av att Sverige nu blir medlem i NATO och hur detta påverkar logistik och försörjning inom totalförsvarets såväl militära som civila delar.

Det blir ett intressant tillfälle att få en aktuell belysning av vårt intresseområde FÖRSVARSLOGISTIK! Planera in den 15/2 i din kalender.

Styrelsen

Anmälan att deltaga sänds senast fredag 9 februari per epost till Olle Schylander:

olleschylander@hotmail.com

Anmälan skall innehålla: För- och efternamn, vilken organisation/förening man tillhör eller om man är privatperson. Om fler anmäler sig än vad lokalen rymmer gäller "först till kvarn". Om man efter anmälan får förhinder och ej kan medverka är önskemålet att detta snarast meddelas.

Välkommen

Claes Isoz

Ordförande Försvarslogistikklubben

Gemensam pubkväll med Stockholms Trängbefälsförening

Den 24 augusti arrangerade Försvarslogistikklubben, i samverkan med Stockholms Trängbefälsförening, en pubkväll i Stockholm-Södermanlandsförbundets konferensrum på Karlavägen 65. Lokalen rymmer ca 20 personer så det var ganska lagom med de 18 som hörsammat kallelsen.

Förutom att ”svinga en bägare” så lyssnade vi till Eric Adamson som höll ett anförande om utvecklingen i krigets Ukraina. Eric är svensk och amerikansk

medborgare. Arbetar som projektledare i Allmänna Försvarsföreningen och i tankesmedjan Atlantic Council. Medverkade i Nato-mötet i Vilnius i juli. Han har också goda kunskaper om kriget i Ukraina byggt bl.a. på personliga relationer med ukrainska medborgare. Förutom ett mycket intressant föredrag är den 24 augusti Ukrainas nationaldag vilket vi givetvis uppmärksammade med en skål i ukrainsk vodka, fyrfaldigt leve och lyssnande till ukrainska nationalhymnen.

Efter föredraget var det en intressant och givande frågestund och det lagom antalet gäster var positivt då många fick komma till tals. Att stödja Ukrainas självständighetskamp är det många länder som gör. Sveriges insatser med försvarsmateriel och humanitärt stöd är viktigt. En fråga som kom upp var vilken organisation som är bäst att skänka pengar till. Det bästa är att försöka hitta hjälporganisationer

med liten overheadkostnad. Frälsningsarmén verkar i Ukraina. Via deras hemsida kan man hitta hur man pekuniärt kan stödja Frälsningsarmén verksamhet i Ukraina.

Kvällen blev mycket lyckad och det är flera medverkande som hört av sig och uttryckt sina positiva omdömen om pub-kvällen och gärna vill att liknande upprepas.

Olle Schylander
Klubbmästare

Årsmöte 2024

Årsmöte 2024 genomförs på Militärsällskapet onsdag den 13 mars. Adress: Valhallavägen 104. Närmaste tunnelbanestation är Stadion linje 14, röd linje mot Mörby Centrum (upp-/nedgång Valhallavägen)

Program

1730 (senast) samling och välkomstdrink
1815–1915 Årsmöte
1930–2130 Middag och föredrag av inbjuden talare
2200 Taffeln bryts

Pris för middagen är 200 kr (starkt subventionerat). Betalas vid ankomst (kontant eller swish) Anmälan om deltagande till klubbmästaren olleschylander@hotmail.com senast 4 mars.

Varmt välkommen
Styrelsen

Adress:

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Vid obeställbarhet returneras till: Leif Engström, Gröndalsvägen 214, 117 69 STOCKHOLM

Skattmästarens rader

Medlemsavgiften i Försvarslogistikklubben för verksamhetsåret 2024 är 100 kr. Det är lika välkommet som tidigare med frivilliga bidrag till tidningsfonden. Ett varmt tack på förhand för ditt bidrag.

Inbetalning av årsavgift samt eventuellt bidrag till tidningsfonden sker till **bankgirokonto 5414-7723**. Du kan också använda **Swish 123 531 0099**.

Du som ännu inte betalat medlemsavgiften för 2024 får inbetalningskort bifogat denna tidning.

Du som ännu inte meddelat din mailadress uppmanas att gå in på Försvarslogistikklubbens hemsida www.ftk.nu och under fliken Kontakta FTK skriva Namn, E-postadress, Telefon samt meddela ”Maillista”

Styrelsen 2023

Ordförande
Claes Isoz

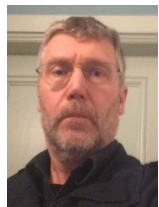
claes.isoz@mil.se

Sekreterare
Torgny Henryson

torgny.henryson@hotmail.com

Vice ordförande
Thomas Svensson
FHS

thomas.svensson@fhs.se

Skattmästare
Leif Engström
Gröndalsvägen 214
117 69 Stockholm
070-263 6816
leif_engstrom@telia.com

Klubbmästare
Olle Schylander
Kragstalundsvägen
110
186 54 Vallentuna
070-302 7720
olleschylander@hotmail.com

Ledamot
Markus Gannerud
MSS

markus.gannerud@mil.se

Ledamot
Tomas Glanshed
HKV

tomas.glanshed@mil.se

Försvarslogistiknytt

En medlemstidning för Försvarslogistikklubben

Hemsida: www.ftk.nu E-post: info@ftk.nu BG 5414-7723 eller Swish 123 531 0099

Ansvarig utgivare: Claes Isoz, Redaktör: Leif Engström

Tryck: Idéprint Sverige AB